

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LENDING, TOD

Fiul negustorului de umbrele / Tod Lending ; trad. din lb.

engleză și note: Mihaela Apetrei. - București : Bookzone, 2025

ISBN 978-630-305-382-0

I. Apetrei, Mihaela (trad. ; note)

821.111

TOD LENDING

FIUL NEGUSTORULUI DE UMBRELE

*Traducere din limba engleză și note de
Mihaela Apetrei*

Redactor: **Justina Ene**

Grafician copertă: **Dacian Neagu**

Tehnoredactor: **Anca Marisac**

The Umbrella Maker's Son

Copyright © 2025 Tod Lending

All rights reserved.

© Bookzone 2025, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

Bookzone
BUCUREȘTI, 2025

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

CRACOVIA

1

În noaptea de dinainte ca totul să se schimbe, am avut un vis.

Se făcea că Zelda mă luase de mână, conducându-mă printr-o pădure scufundată în beznă de iad, lipsită de cărări. Aerul toamnei era rece, cerul, negru ca smoala, fără lună. Frunzele uscate foșneau strivite sub pașii noștri, ramuri și surcele plesneau rupte în două, spărgând liniștea aceea de casă bântuită. Stejari și ulmi întindeau deasupra capetelor noastre brațele lungi și noduroase ale crengilor, răsucindu-se și aplecându-se din înalt. Un vânt straniu, ca de pe altă lume, umplea aerul cu mireasmă de țărână jilavă, răscolind frunzele putrede. Pădurea întunecată, plină de fantome, îmi amintea de familia mea și îmi stârnea dorul de toți ai mei.

— Pe unde s-o luăm? i-am șoptit Zeldei.

— Nu știu precis. Poate că pe aici.

Ținându-mă în continuare strâns de mână, m-a tras după ea spre miasma mlăștinoasă a fluviului Vistula.

Am traversat o poieniță cu iarbă înaltă și umedă și am intrat într-un lăstăriș des și încălzit, care ni se agăța de brațe și de picioare. Aici, pământul era moale. Clisa neagră ni se lipea de ghețe, iar mirosul înțepător al fluviului se simțea tot mai tare. Printre copaci mișunau umbre. *Nemții*, mi-am spus. Îmi venea s-o iau la fugă.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat Zelda.

— Nimic.

Nu voiam să mă considere un fricos.

Am urmat clipocitul apei curgând peste pietre și bușteni, până am ajuns într-un luminiș. Fluviul s-a arătat și el, cu apele lucioase sclipind în lumina stelelor, strecurându-se unduit printre malurile năpădite de tufișuri dese și rugi de mărăcini. La mal, câteva sălcii plângătoare își înmuiau în ape ramurile ațoase. Sub una dintre ele o sărutasem pe Zelda pentru prima dată, ascunși sub cortina de ramuri. Aveam 12 ani. Ea avusese inițiativa. Eu eram prea timid. Ea era îndrăzneță. Patru ani mai târziu, sub aceeași salcie, mi-am adunat tot curajul ca s-o întreb dacă se mărită cu mine.

— O să mă mărit, mi-a răspuns ea, când o să fim mai mari.

M-a condus spre salcia aceea. Am stat sub coroana ei, cu ochii țintă spre fluviu, așteptând ca o barcă să ne ducă spre nord, departe de pădurea întunecată și de umbrele ei. În timp ce căutam barca din ochi, la suprafața apei au apărut niște movilițe negre, plutind spre noi. Când s-au apropiat îndeajuns, mi-am dat seama că erau umbrele.

2

Visul mi-a fost întrerupt brusc, la șase dimineața, de țărâitul alarmei. Era prima zi dintr-o nouă lună a anului, 1 septembrie 1939. Cu trei zile în urmă împlinisem 17 ani. În timp ce stăteam așa, întins în pat între așternuturile asudate, mintea mi-a rătăcit, tulburată de visul acela care nu știam ce-ar putea însemna.

La capătul patului, perdelele subțiri, albe, fluturau umflându-se în vântul neobișnuit de cald venit dinspre fluviu. Îmi aminteau de rochia de vară a Zeldei, albastră, fără mâneci, imprimată cu pălării de floarea-soarelui. Îmi plăcea rochia aceea. Îi lăsa la vedere brațele lungi și zvelte, pistruiate, bronzate de soare și vânt. Speram s-o poarte în dimineața aceasta. Trebuia să ne întâlnim curând la fluviu ca să ne facem plimbarea de dimineață, un ritual al nostru înainte de a pleca spre muncă.

M-am dat jos din pat, am dat laoparte perdelele și am pornit spre baie, când o bubuitură puternică a răsunat în depărtare, ca un tunet. Dar n-avea cum să fie vorba despre asta – razele calde ale soarelui se strecurau pe fereastră. Am cercetat cerul dimineții răstignit peste clădirile cu trei și patru etaje din cartierul nostru, Kazimierz. În văzduh nu se zărea niciun nor, era o întindere de un albastru sclipitor, fără cusur. Apoi încă o bubuitură, de data asta mai apropiată, a zguduit ușile și ferestrele. Nu era în niciun caz un tunet.

Mi-am tras iute pantalonii pe mine, auzind cum pâraie o cusătură, și am alergat spre sufragerie urlând:

— Ce mana dracului a fost asta?

— *Farshtunkina*¹ aia de reporterită nu știe nimic! a țipat Bubbe – bunica mea.

Înțepenită în fotoliul ei plușat din catifea maro-niu-roșcat, asculta ceva la radio bând ceai negru dintr-o ceașcă cu farfurioară pe care le ținea în mâinile tremurânde, noduroase și artritice, afectate de vârsta înaintată și de deceniile în care cususe haine. A așezat enervată ceașca pe marginea mesei și s-a prins de cotierele fotoliului, ca să-și urnească trupul cât o bute.

Tata s-a aplecat dincolo de ușile franțuzești care se deschideau spre stradă, căutând pe cer o scamă de nor. S-a prins cu mâna stângă de balustrada metalică din exteriorul ferestrei, ținând o țigară între degetul mare și arătător și clătînând o ceașcă de cafea în cealaltă mână. Îmbrăcat în costumul lui de culoare ciocolatie, era gata să plece spre magazinul de umbrele. Întotdeauna era gata de plecare înaintea mea.

A bătut agitat cu țigara în balustradă ca să scuture un serum inexistent, a tras adânc din ea, apoi a expirat un fuior gros de fum.

— Reuven, ia uite acolo.

A arătat undeva cu țigara, vărsând un pic de cafea pe pantaloni. N-a observat și nici eu n-am zis nimic.

— Vezi ce vine dinspre aeroport?

M-am aplecat pe fereastră și am zărit o coloană rău-vestitoare de fum negru ridicându-se vălătuci în văzduh. Câteva avioane mari cu două motoare s-au ivit dinspre vest, survolând orașul. Se întâmpla ceva rău de tot.

— Alea sunt ale noastre? am întrebat eu.

— Așa cred. Arată ca avioanele noastre de luptă, *Loś*.

¹ Obraznica, împuțita (în idiș în original).

— *Oy*² – nu prea cred, a spus Bubbe, înghesuindu-și lângă mine trupul solid, parfumat tare. Aia sunt nenorociții de nemți.

A respirat greu, împungându-mă în coaste cu brațele ei dolofane.

— Bubbe, sunt sigură că sunt ai noștri, a spus tata. Poate că fac niște exerciții.

Tonul din vocea lui părea nesigur și firav.

— Prostii, i-a replicat Bubbe. Sunt nemți.

A scuipat pe fereastră, în semn de dezgust.

— Ce mai *broch*³!

Bunica blestema tot timpul.

— De ce nu se aude nicio sirenă de alarmă aeriană? i-am întrebat.

— Pentru că primarul e un idiot, mi-a răspuns Bubbe.

Mama a dat buzna în sufragerie, strângându-și în jurul taliei cordonul halatului albastru, cu părul ei des, castaniu, ciufulit zdravăn.

— Ce-a fost zgomotul ăla? Ce se petrece? a întrebat ea.

Sara și Basha, surorile mele mai mici, adolescente, veneau în urma ei.

— Tună, a spus Sara prinzându-se de halatul mamei, pentru siguranță și a aruncat o privire prin cameră, cu ochii mari, în căutarea unui soi de confirmare.

— Nu... a explodat ceva, a intervenit Basha.

Ea avea 13 ani, cu doar un an mai mică decât Sara. Încrezătoare și hotărâtă, Basha i-a aruncat privirea aceea aspră, dârză, a unui bătaș de cartier.

— Cred c-o să murim, a spus-o ea fără ocolișuri.

² Interjecție de adresare sau de exprimare a sentimentelor de teamă sau uimire (în idiș în original).

³ Blestem (în idiș în original).

— Nu fi proastă! i-a replicat Sara.

— Nu mă face proastă! Tu ești proastă!

Basha a împins-o pe Sara, care era mai înaltă, cu membre lungi și subțiri, mai delicată decât ea. Amândouă, spre deosebire de mine, luau note foarte bune și învățau cu ardoare. Bashei îi plăcea istoria și voia să devină jurnalistă, în timp ce Sasha prefera astronomia, mai presus de orice. În cea mai mare parte a timpului se înțelegeau bine, petreceau ore întregi învățând împreună și citind aceleași cărți. Dar Basha era ambițioasă și acționa ca un ghimpe în coasta Sarei de îndată ce se simțea amenințată.

Mama le-a cerut să înceteze.

Bubbe s-a îndreptat spre radio și a dat sonorul mai tare. Vocea crainicului de la știri s-a stins și apoi s-a limpezit din nou dintr-o furtună de pârâituri. Am răsucit milimetric butonul de căutare a posturilor, ca să gădesc un canal care să se audă clar. Crainicului părea că i se tăiasse respirația. Împiedicându-se în vorbe, relata că au fost observate avioane nemțești de luptă bombardând Varșovia și că trupele și tancurile germane trecuseră în Polonia dinspre granița vestică. Însă nimic din toate acestea nu putea fi confirmat oficial.

Tata s-a îndreptat spre aparatul de radio în timp ce-și mângâia mustața deasă, neagră, un obicei enervant care-l apuca ori de câte ori era agitat.

— Lev.

Mama și-a încrucișat brațele la piept.

— Tu și Reuven trebuie să mergeți la magazin, să aduceți acasă registrele contabile și tot ce e în seif, în caz că va fi bombardat.

În seif se aflau bani gheață, fildeș, pietre prețioase și inele de argint și de aur, folosite pentru țintuirea mânerelor de la umbrele.

Tata a părut surprins.

— Cred că ar trebui să rămânem împreună până când se termină bombardamentul, ce zici?

— Acum e liniște. Poate că s-a terminat deja. Vă mișcați repede. Vă duceți acolo și vă întoarceți imediat. Nu ne putem permite să pierdem lucrurile alea.

Spre deosebire de tata, mama era de neclintit. Ar fi fost un bun general de armată. Era mânată de îndeplinirea misiunii. Odată ce lua o decizie, nu mai exista cale de întoarcere.

Bubbe a clătinat din cap.

— Nu. Ar trebui să mai aștepte.

— Sunt de acord cu mama. Ar trebui să mergem, am spus eu.

Cu toate acestea, nu plănuiam să merg direct la magazin. Mai întâi trebuia să ajung la râu, în caz că Zelda mă aștepta acolo. Voiam să mă asigur că nu era în pericol. Însă știam că, dacă-i spun asta mamei, ea o să-mi răspundă că locul meu e alături de familie și că Zelda ar trebui să fie împreună cu ai ei. Ar fi fost o confruntare pe care n-aș fi putut-o câștiga niciodată. Așa încât am tăcut chitic, lucru la care mă pricepeam de minune când aveam de-a face cu mama.

Ea și Bubbe se certau, ca în multe alte dăți, cu înflăcărarea unei fiice și a unei mame rămase cu dispute nerezolvate din trecut. Ne obișnuiserăm cu asta. Ambele erau căpoase și adeseori trebuia ca un alt membru al familiei să intervină cu diplomatie pentru a negocia găsirea unei soluții în disputele lor.

— Rachel are dreptate, i-a spus tata calm lui Bubbe. De obicei el prelua rolul acela, mereu devenea mediator. Dacă ne pierdem registrele și toate lucrurile de valoare din seif, o să avem de suferit. Pare să fie o perioadă de acalmie.

— Sunt de acord, am intervenit și eu.

— Sunteți cu toții *mishugah!* Nebuni! a strigat Bubbe, prăbușindu-se în faldurile plușate ale fotoliului. Ar trebui să rămâneți cu toții aici până o să știm că puteți ieși în siguranță.

Apoi Basha a vrut să vină cu noi.

— În niciun caz! au spus mama, Bubbe și tata într-un glas.

— Oh, eu cred că ar trebui să vină, a intervenit Sara, sarcastică.

Basha a ridicat pumnul spre ea.

— Să nu îndrăznești, a apostrofat-o mama.

Am plecat în camera mea să mă îmbrac mai departe, în timp ce tata a scos din dulapul de la intrare un rucsac și o valiză. Am ieșit din apartament și am coborât în viteză cele trei rânduri de scări care duceau spre ușa de la stradă. Oamenii se șteau precauți din blocurile lor, ridicând privirea spre cer sau uitându-se unii la alții, confuzi și terifiți. Pe stradă nu se aflau decât vreo câteva birje trase de cai. Au trecut pe lângă noi, cu birjarii pocnind din frâie și cupeurile deja pline de pasageri. Ajunși în stradă, i-am spus tatei că trebuie să ne oprim la râu ca să mă asigur că Zelda nu e acolo, așteptându-mă.

— Sunt sigur că nu-i acolo în astfel de momente, a spus el plimbându-se stresat încolo și înapoi, în căutarea unei birje libere.

— Dar trebuie să mă asigur.

În cele din urmă, lângă noi a oprit o trăsură. Tata a urcat în cupeul deschis și mi-a făcut semn din cap să urc și eu alături de el.

— Haide, să mergem.

— Nu pot, am spus încet, dându-mă înapoi. Trebuie să văd ce-i cu ea.

I-am întors spatele și am luat-o la fugă spre râu. L-am auzit strigându-mă și promițându-mi că mergem mai întâi la locul de întâlnire.

Ăsta era tata, mereu dispus să facă o concesie, mereu dornic să evite confruntările și altercațiile sau să le rezolve rapid. Cu toate că pe toată perioada adolescenței eu am reușit să trag foloase de pe urma defectelor lui de caracter și m-am bucurat de libertatea oferită de slăbiciunile lui, tot i-am purtat pică pentru asta. Tot i-am purtat pică pentru cum îl controla mama și pentru cum anumiți clienți îi sesizau bunătatea ca pe o oportunitate pe care s-o exploateze. Adeseori îl convingeau să le vândă o umbrelă la un preț mai mic, cu zece, cincisprezece, ba chiar douăzeci la sută reducere. Era prea dornic să nu deranjeze.

Nu ajuta nici statura lui firavă, prezența umilă. De înălțime medie, cu umerii înguști, cu ochi adânci ce păreau visători și adeseori nesiguri. O coamă de păr negru, dezordonat, dat cu ulei și pieptănat pe spate îi încadra fruntea lată și pomeții osoși. Ochelarii cu ramă subțire de sârmă, ca aceia de contabil sau de bibliotecar, stăteau în echilibru pe puntea nasului în forma chilei unui vapor; sub streșina lui răsărea o mustață deasă, neagră, ale cărei margini tunse perfect se arcuiau peste curba blândă a buzei superioare. Era un om bun, care se purta frumos cu angajații lui și vorbea cu blândete. Un om care, uneori, devenea prea emotiv, prea ușor de manipulat.

După ce am urcat în droșcă, tânărul birjar a mânat calul pe strada Mostawa, spre râu. Din cupeul nostru deschis am asistat la migrarea roiurilor de oameni care umpleau străzile, ieșiți din apartamentele lor și mișunând disperați pe străzile din Kazimierz.

Meyer, negustorul de pește, și Naftoli, creditorul de alături, se uitau agitați din ușa prăvăliilor, iar Jakov, cizmarul de peste drum, își acoperea vitrina cu o bucată enormă de placaj. Ceva mai jos, pe stradă, era Marele Ziggy, cu fața